

LÄTTADE. Att äntligen få berätta om gamla minnen och utsatthet kan innebära en stor lättnad för många klienter, menar Jonas Pang, psykolog på häktet i Göteborg.

Bild: ANDERS HOGFREN

Hos Jonas kan häktade tala ut

– Samtalen vi har här är inga kafésamtal; de handlar om inre känslomässiga problem. En del klienter har begått hemska brott. Men då gäller det att förstå att det finns positiva sidor hos dem också, säger Jonas Pang om sitt arbete på häktet.

Ett gallerförsatt fönster i slutet av korridoren, gråa linoleumgolvet och rader av dörrar med små luckor på.

– Och bakom varje dörr sitter det någon. Det känns i hela kroppen när man står här och tänker på det, säger Jonas Pang, som är psykolog på Göteborgshäktet.

– Jag sitter här ensam med min klient, men vakter rör sig utanför i korridoren.

INNANFÖR MURARNA

Artikelserie del 1 av 5

– Att samtalen försiggår här och inte i bostadsrummen är jätteviktigt. I annat fall skulle klienten sitta kvar med det jobbiga, medan jag bara kunde gå därifrån, säger

Jonas, som aldrig känt sig hotad eller rädd på jobbet.

Det finns cirka 240 klienter på häktet och de flesta är män. När de skrivs in får de träffa en sjuksköterska som bedömer ifall en psykologkontakt kan vara värdefull för dem.

– Ibland blir det bara ett samtal. Men om en klient ska sitta länge träffas vi en gång i veckan och då händer det något, säger Jonas.

Hans uppgift i början är att stötta vid kris. Många klienter är

chockade och förstår inte varför de häktats. En vanlig reaktion hos ekobrottslingar är att det bara är ”de andra som sitter här som är kriminella, inte jag.”

– Sen finns det några som kommer regelbundet och vet vad som väntar. En del av dem tycker att det är rätt skönt ett tag med rutiner som dusch och tre mål mat. Men ingen gillar att sitta på häktet någon längre tid och många äldre säger att det bara blir värre och värre för varje gång.

SÄRSKILT JOBBIGT är det för de som har restriktioner, vilket gäller för majoriteten häktade i början. Detta innebär att de inte får ta emot besök eller prata i telefon, samt att deras post går igenom.

– Tingsrätten bestämmer om restriktioner, men vi som jobbar här får ta konsekvenserna. En del klienter tror att det är vi som bestämmer och blir arga på oss, säger Jonas.

Restriktionerna påverkar klienterna negativt eftersom de inte får någon daglig träning i social kommunikation. Många blir misstänksamma och drar sig undan. De som är häktade länge får problem med avståndsbedömning, eftersom de rör sig i små rum och inte går långa

sträckor. Depression och hörselhallucinationer förekommer också.

– Och en del klienter pratar för sig själva; något som ofta skrämmer dem, säger Jonas.

I HÄKTET FÅR klienterna möta sig själva på ett sätt som de aldrig gör annars. De känner ofta skuld över att ha förstört relationer och misskött sin roll som förälder. De tänker på sin egen utsatthet och gamla minnen väcks till liv. Många har varit med om saker som de aldrig pratat med någon om tidigare.

– De har en tillitsbrist. Jag måste gå in och möta den, våga fråga ”vad är problemet?”, för det kommer inte alltid av sig själv. Sen försöker jag hjälpa klienterna att sätta ord på sina känslor och göra dem uppmärksamma på vad som händer då.

Det är en stor genomströmning på häktet och kriminalvårdarna är de som har mest kontakt med de intagna. Ett gemensamt förhållningssätt hos personalen om vad som kan göras för klienterna är nödvändigt.

– Alla har samma syn här och det skapar lugn. Vi har ett lågaffektivt (ej hotfullt och förutsägbart) bemötande och förbereder våra klienter på beslut för att inte skapa konflik-

Jonas Pang

Ålder: 48

Yrke: Psykolog på häktet i Göteborg

Bor: Hisingen

Familj: Fru och tre barn

Intressen: Havet, gillar att bada och paddla kajak, familjen

ter. Ju bättre vi är på att förbereda, desto lugnare blir det.

I Jonas jobb ingår också handledning av häktets personal.

– Det är roligt och jag får så mycket tillbaka. Tillsammans hjälps vi åt att försöka förstå klienten utifrån olika perspektiv. Vi pratar om vad den intagne egentligen behöver och hur vi ska förhålla oss till det. Tydlighet är inget problem, däremot otidlighet gentemot klienten.

JONAS VÅG TILL psykologyrket är minst sagt krokig. Under uppväxtåren i Västerås var han naturintresserad och gick med i fältbiologerna. Några gymnasiestudier hade han inte tid med. I stället jobbade han som skomakare i morfaderens hemstad Umeå under sju års tid. Han hade planer på att starta eget, men

eftersom havet alltid lockat honom, började han på en marin linje på folkhögskolan i Grebbestad. Det ledde i sin tur till vidare studier på komvux i Göteborg.

– Sen funderade jag på att bli tandläkare. Jag var trött på att vara fattig student och bra på att jobba med händerna. Men min fru ville till Umeå och där fanns ingen tandläkarutbildning som startade på hösten, så jag fick tänka om. Jag umgicks mycket med psykologer och tyckte att jobbet verkade spännande, säger han och tillägger att han aldrig ångrat sitt yrkesval.

Efter att ha jobbat de senaste tio åren inom kriminalvården inser Jonas hur viktig familjen är för honom.

– De som är här har ofta förlorat kontakten med sina familjer. Jag har lärt mig att uppskatta min, säger han.

INGEMO ORSTADIUS

031-62 40 00 namn@gp.se

■ **Läs i morgon:** Han tycker han är en bra självvårdare som möter människor i deras tro utan att fördöma. Svante Mjönes är fängelsepastor på Sagsjöns behandlingsanstalt för kvinnor.